

mostecký / mosteckí ZPRAVODAJ

2020 / červenec

ZDARMA

Milí spoluobčané,

máme za sebou první půlku roku, která pro nás nebyla úplně jednoduchá. Pociťili jsme po dlouhé době, jaké to je být omezení na svobodě a vystoupit z jistoty stereotypu. Chtěl bych Vám všem poděkovat, že jste se v době omezení chovali zodpovědně a pomohli jste tak ke klidnému průběhu této situace. Nyní se již vše pomalu navrácí k normálu. Víím, že to pro mnohé z Vás nebude úplně snadné, ale pamatujte na to, že problémy jsou v našich životech proto aby se řešily a v případě, že si nebudete vědět rady, obraťte se prosím na nás. Nejste v tom sami. Mnohá omezení se dotkla i fungování obce a investičních akcí, které právě probíhají. Dovolte mi, abych Vás o nich informoval.

Rekonstrukce školy

O této investici Vás budeme podrobně informovat ve zvláštním vydání zpravodaje. Nyní již probíhají pokládky podlah, výmalby a instalace zařízení a vše směřuje k tomu, aby naše děti nastoupily na podzim do nových prostor. Věříme, že se tak stane, přestože ještě bojujeme s absencí hydroizolace, což způsobuje vzlínání spodních vod do prostor šaten. Budou to sice další náklady, s kterými projekt nepočítal, ale pokud nechceme zmařit novou investici, bude nutné odvodňovací opatření zrealizovat.

Kanalizace a vodovod

Dokončujeme lokalitu „Polomská“. Probíhají práce na přípojkách a byla zaasfaltovaná Polomská cesta. Tímto bych ještě jednou rád poděkoval trpělivým občanům za pochopení a vstřícný přístup. Všem ostatním bych chtěl popřát pevné nervy ve složitějších životních situacích, než je jen jeden den neprůjezdná cesta. Celková cena této investice byla 8 mil. Kč.

KALENDÁŘ AKCÍ

- **1. 7.-31. 7.**
Valašské roubenky na dlani
Výstava modelů dřevěných staveb a lidové architektury Bohdana Gallata, Dřevěnka na Fojtství
- **1. 7.-31. 7.**
Beskydský folklór
Výstava fotografií Marcela Kunze z folklorních slavností v regionu, Dřevěnka na Fojtství
- **4. 7., 17:00**
Soutěž v požárním sportu
Prostranství pod OÚ
<https://hasici-mosty.webgarden.cz/>
- **11. 7., 9:00**
Amatérský volejbalový turnaj
Volejbalový turnaj smíšených družstev. Startovné 50 Kč/osobu, Hřiště na Dolních Mostech, 721 072 550
- **16. 7., 10:00**
Komentovaná prohlídka opevnění Šance
Návštěvnícké centrum, sancenc@gotic.cz, 596 412 068
- **23. 7.-20. 8.**
Fotim Mosty u Jablunkova
Soutěžní fotografické výstava. Přijďte hlasovat o nejpěknější snímky! Místní knihovna, 558 368 014
- **25.-26. 7.**
Dřevarská soutěž na Grůni
www.hotelgrun.cz, 558 339 447
- **30. 7. v 18:30**
Vlak do nebe
Divadelní představení v domě PZKO
Předprodej vstupenek v IC, 130 Kč, www.gotic.cz, 558 341 586
- **31. 7. v 16:00**
Vernisáž: Příroda Beskyd
Zahájení výstavy fotografií Stanislava Pyszk, Dřevěnka na Fojtství
- **1. 8.-31. 8.**
Příroda Beskyd
Výstava fotografií Stanislava Pyszk, Dřevěnka na Fojtství

pokračování na str. 2 >>

>> pokračování ze str. 1

Předpokládaná jarní realizace vodovodu „Šragi“ se nám díky omezením posunula na podzim, za což se omlouváme, ale stavební zákon a jeho lhůty neovlivníme. Předpokládané náklady budou 800 tis. Kč.

V lokalitě za hřbitovem máme požádáno o dotaci na rozšíření kanalizace a čekáme na vyhodnocení naší žádosti. V případě kladného stanoviska poskytovatele dotace, předpokládáme realizaci na jaře 2021, kdy bude zároveň připojeno vodovodní potrubí do lokality „Vršček“. Předpokládaná cena této investice je 12 mil. korun, kdy výše dotace je cca 5 mil. Kč.

Chodníky na Šance

Dokončili jsme chodník od „Kapličky po Konečnou“, kde bude ještě vybudována nová autobusová zastávka a podzemní kontejnery na odpad. Tím se zkulturní celý prostor autobusové točny, který je rovněž přístupovým bodem k návštěvnickému centru u našeho opevnění Šance. V tomto úseku bude na podzim zřízeno také nové inteligentní veřejné osvětlení. Samotné těleso chodníku stálo 5 mil. Kč, z čehož bylo 4,1 mil Kč z dotačních prostředků.

Úsek „Tunel - Rynštoky“ se díky nevyhovující dokumentaci, neřešeným vlastnickým vztahům k dotčeným pozemkům, autobusovým zastávkám a zálivům přeprojektovává. Na podzim budeme žádat pro tento úsek prostředky ze SFDI (státní fond dopravní infrastruktury).

Úsek „Rynštoky - kaplička“ je rovněž předmětem nových projekčních prací, které by měly podstatně snížit náklady na realizaci stavby a byly tak rovněž lépe hodnoceny dotačním orgánem.

Dále řešíme s městem Jablunkov chodník od kruhového objezdu kolem kapličky až po náš katastr, který by zajistil bezpečnější pohyb našim lidem tímto nebezpečným úsekem a na který chceme rovněž žádat peníze ze SFDI.

Opevnění Šance

V červnu byly opět zahájeny práce na naší nejvýznamnější historické památce. Probíhá čištění hradebního příkopu a obnova kamenného zdiva. Děláme vše proto, abyste příští rok, kdy proběhnou oslavy 400 let této památky, již pocítili atmosféru tohoto historického skvostu. Slavnostní otevření návštěvnického centra proběhne 5. 9. 2020.

Mateřská školka

V červnu jsme byli osloveni rodiči dětí, které z kapacitních důvodů nebyly přijaty do mateřské školky, přestože jsme již vloni otevřeli o jednu třídu navíc na Dolních Mostech. Na základě prosby rodičů jsme začali hledat možnosti, jak vzniklou situaci řešit. Jako nejvhodnější jsme vyhodnotili prostory v bývalé lékárně v budově č.p. 788. Po prohlídce s projektanty jsme si dostatečnou kapacitu pro 15 dětí potvrdili. Zastupitelstvo tedy rozhodlo o uvolnění prostředků na tuto novou třídu a my intenzivně pracujeme na tom, aby mohli děti v září nastoupit do školky a rodiče třeba do zaměstnání. Celá akce bude velice organizačně náročná, ale věřím, že se dílo podaří.

V květnu proběhlo výběrové řízení na ředitele naší školy. O tento post se ucházelo pět kandidátů. Osobních pohovorů se zúčastnili tři a vítězným uchazečem na post ředitele se stal náš rodák Mgr. Kamil Bula.

Chtěl bych velice poděkovat panu řediteli Mgr. Ondřeji Polakovičovi za jeho práci, kterou odváděl pro naši školu a stejně tak jeho zástupkyni Mgr. Janě Klusové. Oba dva se zdatně poprali s novým odloučeným pracovištěm na Hrčavě i se sloučením základní a mateřské školy. Aktivně se podíleli na řešení problémů vzniklých v souvislosti s rekonstrukcí školy a i nyní je nám vedení velice nápomocno se zařizováním nové třídy v mateřské školce.

Novému řediteli školy a jeho zástupkyni Mgr. Veronice Sikorové bych chtěl popřát hodně síly, energie a mnoho kreativního myšlení. Věřím, že novým přístupem ve spolupráci s celým učitelským sborem posunou naši školu zase o něco dál a vytvoří tím tak vzdělávací zařízení, které bude pro jiné vzorem.

Závěrem Vám chci popřát hezké léto, dětem pěkné prázdniny a všem hodně zdraví a pohody.

Martin Procházka, místostarosta

INFORMACE Z OBECNÍHO ÚŘADU

BLAHOPŘEJEME SKLADAMY ŻYCZENIA

Blahopřejeme občanům, kteří
se v měsíci červenci 2020
dožívají životního jubilea:

96 let:

Anežka Slowioczková

91 let:

Hilda Kawuloková

90 let:

Terezie Cieslarová

85 let:

Anna Niedobová, Lidie Kozerová

80 let:

Josef Biľko

Zlatá svatba - 50 let společného života:
Zdeňka a Vlastimil Kubalíkoví

**Přejeme hodně zdraví
a osobní pohody!**

Poděkování

Vážení občané, určitě jste si všimli, že autobusové zastávky v obci dostávají nový kabát, postupně je opravujeme, malujeme. Nyní je zdobí truhlíky s převýšenými muškáty, které pro nás přichystala p. Bohuslava Hawliczková.

Zásahu na tom, že místo čekání na autobus se stává příjemnější, mají v nemalé míře také naši spoluobčané, kteří se o ně starají, provádí úklid odpadků, pečují o květinovou výzdobu, o nástěnky a vývěsky. Jedná se o p. Jana Turka, p. Štěpánku Majetnou, p. Jaroslava Rentu, p. Annu Pszczółkovou, p. Zdeňku Spratkovou, p. Marii Kuřovou, p. Ludmilu Lipowskou, p. Romanu Follnerovou, p. Zdeňku Škulcovou, p. Agatu Zwyrťkovou, p. Vladislava Wiszczora, p. Bronislava Sikoru, p. Jarmilu Matlochovou a p. Karla Ciešlara. Všem srdečně děkujeme za jejich práci a obětavost, za zkrášlování společného prostranství.

Renáta Martynková, místní hospodářství

INFORMACE Z AQUAPARKU

Náš Aquapark už otevřel v červnu brány svým návštěvníkům. Nyní přinášíme bližší informace o jeho provozu. Otevřeno je za pěkného počasí **denně od 9:00 do 19:00 hodin**.

Ceny vstupného:

- děti do šesti let v doprovodu osoby starší 18 let	zdarma
- děti, studenti, důchodci, ZTP, ZPP	50 Kč/den
- dospělí	75 Kč/den
- sezónní permanentka: děti do 18 let, studenti, důchodci, ZTP, ZPP	1000 Kč
- sezónní permanentka: dospělí	1500 Kč
- hromadné skupinové sezónní vstupné (skupiny nad 200 osob)	5 Kč/vstup

Ceny pronájmu:

- volejbalové hřiště - síť, míč	50 Kč/hod
- badminton - pátky, košíčky	50 Kč/hod

Stejně jako v minulém roce i letos všem žákům našich základních škol v Mostech u Jablunkova vstupné na bazén hromadně hradí Sdružení rodičů a přátel školy a Macierz Szkolna. Ke vstupu na bazén opět poslouží identifikační čip. Žáci si jej mohou vyzvednout v pokladně koupaliště po nahlášení svého jména a příjmení. Za čip zaplatí 50 Kč zálohu, kterou na konci sezóny dostanou zpět, nebo mohou mít i vlastní čip, který si načteme a zaregistrujeme do systému.

Ostatní platící návštěvníci mohou nově využít i bezhotovostní platbu kartou nebo telefonem, pokladnu jsme vybavili platebním terminálem.

Srdečně Vás zveme i na večerní promítání do letního kina. Už koncem června proběhlo promítání filmu Vlastníci. Další promítání připravujeme na **8. srpna** a můžete se těšit na komedii s lehkým nádechem dramatu **Příliš osobní známost**. V hlavních rolích se představí české herečky Tatiana Dyková Vilhelmová, Eliška Balzerová, Petra Hřebíčková s filmovými partnery, kterými jsou zahraniční herci Miki Monajlovič, Bronislav Trifunović a Janko Popović Volarić. Přijďte strávit příjemný večer, který začne ve 21:00. Vstupné 70 Kč.

Užívejte zábavu u vody na sluníčku v našem Aquaparku! Přejeme Vám hezké léto!

Obec Mosty u Jablunkova

**Sbor pro občanské záležitosti při OÚ v Mostech u Jablunkova
Vás srdečně zve na Podzimní odložený zájezd pro důchodce,
který se koná v pondělí 07. 09. 2020.**

Program zájezdu: Dlouhé Stráně, Jeseníky

1. Odjezd autobusů 5:45 hodin - u hranice
5:50 hodin - autobusová točna Šance
5:55 hodin - na tunelu
6:00 hodin - parkoviště pod OÚ (u hotelu Beskyd)
postupně na autobusových zastávkách směř Jablunkov
2. Exkurze do přečerpávací elektrárny Dlouhé Stráně od 10:00 - 13:00 hodin
3. Oběd - restaurace Na Hvězdě, Karlova Studánka od 13:00 hodin
4. Prohlídka lázní Karlova Studánka
5. Osobní volno dle dohody
6. Předpokládaný návrat v 20:00 hodin

Účastnický poplatek na osobu je 150 Kč a zahrnuje příspěvek na dopravné a oběd. Kapacita autobusů je 98 míst. Prosím, kdo má již zaplacen (jarní zájezd) potvrďte účast. Ostatní zájemci zaplatte účastnický poplatek do konce srpna 2020 na OÚ Mosty u Jablunkova v kanceláři č. 4 u p. Brhelové. Do seznamu účastníků zájezdu budou zapsáni všichni, co mají zaplacený jarní zájezd a další zájemci do celkového počtu 98 osob. **Pojedou 2 autobusy. Přednost dostanou zájemci, kteří se ještě zájezdu pro důchodce nezúčastnili.**

Květoslava Brhelová, matrikářka

INFO Z DŘEVĚNKY

tel. 558 341 586, www.gotic.cz

GOROLSKÉ DNY S ŘEMESLEM AŽ V SRPNU

Dny s řemeslem v naší dřevěnce vám jistě nemusíme podrobně představovat, vždyť už jedenáct let neodmyslitelně patří k létu v Mostech. Letos je však budeme pořádát až v měsíci srpnu vzhledem k situaci s některými opatřeními souvisejícími s protikoronavirovými opatřeními. 13. srpna proběhne den s řemeslem na téma „Keramika a drátkování“ a 27. srpna již tradiční „Medový den“.

VÝSTAVY V DŘEVĚNCE

Na celé prázdniny jsme měli naplánovanou výstavu „Po stezce beskydskou přírodou“ Richarda a Samuela Valkových. Bohužel z technických důvodů ji není možné nainstalovat, proto jsme na poslední chvíli hledali náhradní řešení.

Až do 31. 7. tak můžete v dřevěnce shlédnout dvě propojené výstavy: Valašské roubenky na dlani a Beskydský folklór. Ohromí vás architektura dřevěných staveb, jejichž reálné modely vyrobil Bohdan Gallat, a různými folklórními akcemi konanými v našem v regionu vás provedou fotografie tři-neckého fotografa Marcela Kunze.

V srpnu se můžete těšit na novou výstavu fotografií Stanislava Pyszka „Příroda Beskyd“. Jak už název napovídá, vaši pozornost se budou snažit upoutat snímky zvířat žijících v Beskydech, detailní záběry hmyzu pořízených makrem a chybět nebudou ani fotky přírody jako takové. Stanislav Pyszko působí v jablunkovském fotoklubu a vy se s ním můžete setkat na **vernisaži výstav 31. 7. v 16:00**. Srdečně zveme!

LÉTO S DĚČKEM - ZACHRAŇ TROSEČNÍKY

Naše informační centrum i návštěvnícké centrum se během letních prázdnin stanou součástí hry České televize „Zachraň trosečníky“. O čem tato hra letos bude? Kamarádi z Děčka se rozhodli vyjet na prázdninovou plavbu na parníku Titán. Ten však ztroskotal - a s ním i všichni kamarádi z Děčka. Celá posádka uvízla na tajuplném ostrově. Legenda praví, že pryč se dostanou jen ti, jejichž odvážná srdce zažehnou dávno vyhaslou sopku... Jenže většina postavíček z Děčka nejsou zrovna neohrožení dobrodruzi. Budou potřebovat pomoc - tvoji pomoc. Přijmi výzvu a pomoz Děčku vrátit se domů. Od začátku prázdnin se více dozvíš i v našem informačním centru a na www.zachrantrosecniky.cz

VYZKOUŠEJTE JÍZDU NA ELEKTROKOLE

Láká vás vyzkoušet si jízdu na elektrokole? Stačí využít služeb našeho Gorolského turistického informačního centra! V zapůjčení máme 2 kola určená pro jízdu po asfaltových silnicích, 2 kola trekingová, se kterými můžete i na zpevněné lesní cesty a 4 horská kola. Elektrokola půjčujeme po předchozí dohodě: 558 341 586, 603 825 226 (kvůli rezervaci a přípravě kola). Podrobnosti najdete na našem webu.

Alena Kolčárková, ředitelka GOTIC

KULTURA

MODERNÍ, PŘEHLEDNÝ, JEDNODUCHÝ

Vážení čtenáři, pokud jste v posledních dnech listovali v našem knihovním on-line katalogu, určitě jste byli mile překvapeni jeho moderní grafickou úpravou. Tyto pozitivní změny přinesl s sebou nový knihovní systém Tritius, který jsme pro Vás zprovoznili v polovině června.

Knihovní on-line katalog má nyní hezčí, neokoukaný a při tom přehledný design, umožňuje snadno nalézt hledaný exemplář, sledovat novinky nebo spravovat Váš uživatelský účet v knihovně.

Přihlášení k Vašemu čtenářskému kontu zůstává stejné, na adrese "<https://tritus.knihovnatrinec.cz/library/mosty>" zadáte své čtenářské číslo a heslo. Po přihlášení najdete např. informace o svých výpůjčkách, které si můžete i sami prodloužit. Z pohodlí domova si nyní bez problému zarezervujete knihy. Rezervovat lze jak ty, které jsou aktuálně vypůjčené, tak i ty, které jsou u nás v regále. Věříme, že budete rádi brouzdat v tomto moderním katalogu, a ještě více budete využívat služeb naší mostecké knihovny.

Hedvika Onderková, knihovnice

TERMÍN PRO ZASLÁNÍ SOUTĚŽNÍCH FOTOGRAFIÍ KONČÍ 15. ČERVENCE!

Obec Mosty u Jablunkova vyhlásila v březnu 1. ročník fotografické soutěže s názvem „Fotím Mosty u Jablunkova“ s cílem získat pěkné, neokoukané snímky pro jejich další bezplatné využití k propagaci či v tisku, a také pro vydání stolního kalendáře na rok 2021. Někteří z Vás nám již snímky zaslali a těm, kteří stále váhají připomínáme, že máte možnost přihlásit své fotografie už jen do 15. července. Tak honem koukněte do archívu a vyberte snímky tematicky se vztahující k Mostům u Jablunkova. Fotky můžou zachycovat krajinu a přírodní zajímavosti v kterémkoliv ročním období, místní architekturu, společenské, kulturní a sportovní akce pořádané v obci, celkové pohledy, panoramata, kreativní foto apod. Podrobné informace najdete v sekci aktualit na www.mostyujablunkova.cz a www.gotic.cz

Ze zaslaných fotografií připravíme **výstavu, která bude instalována od 23. 7. do 20. 8. v naší knihovně**. Nejpěknější snímky bude vybírat široká veřejnost i odborná porota. Obec následně ocení autory 5 nejpěknějších snímků, o nichž rozhodla veřejnost, a autory 3 fotografií, které vybrala odborná veřejnost. Ceny budou předány během akce Mostořské léto & dlátko & guláše 22. 8. 2020. Srdečně vás proto všechny zveme na soutěžní výstavu a zároveň prosíme o účast v hlasování. Mockrát děkujeme!

Redakční rada

NÁVŠTĚVNICKÉ CENTRUM JE OTEVŘENO PRO VEŘEJNOST

**Před staletími Šance bránily cizincům ke vstupu
do Jablunkovského průsmyku a dále do země
- dnes lákají k návštěvě...**

S radostí informujeme, že Návštěvnické centrum opevnění Šance je otevřeno pro veřejnost. V předcházejících měsících jsme intenzivně pro návštěvníky připravovali interaktivní expozici, která přichází netradiční, neotřelou a zábavnou formou uvede do historie fungování systému opevnění Šance. Interaktivní aktivity jsou zaměřeny na rodiny s dětmi a školy, své si najdou i dospělí. Pořízení interaktivní expozice bylo realizováno v rámci projektu „Opevnění Šance – společná historie, která spojuje dodnes“, registrační číslo CZ.11. 2. 45/0.0/0.0/16_010/000 2274, který je spolufinancován z FMP Euroregionu TS – ŠC Programu Interreg V-A 2014-2020 ČR-Polsko.

Co bude návštěvnické centrum nabízet?

- Interaktivní expozici o historickém opevnění Šance:
 - Přijďte si „vystřelit“ z děla
 - Přijďte si poslechnout hudbu a zvuky pevnosti
 - Poskládejte puzzle podobných pevností
 - Přijďte se podívat, jaké nástroje vojáci v pevnosti používali
 - Prohlédněte si na elektronických 3D modelech, jak se opevnění měnilo během staletí
- Komentované prohlídky opevnění Šance
- Tematické regionální suvenýry a regionální produkty
- Pomoc organizátorům výletů a zájezdů
- Další tipy: Na kole si projedte cykloturistickou česko-slovenskou naučnou trasu po okolních zajímavostech.

Na co se můžete těšit v nejbližší době?

Na 16. červenec, 10:00 připravujeme pro turisty první z komentovaných prohlídek opevnění, další termíny budeme vyhlášovat, sledujte proto naše webové stránky a FB profil.

Protikoronavirová opatření nám sice nedovolila uspořádat slavnostní otevření Návštěvnického centra, vy se však nemusíte bát, o pěknou akci na Šancích nepřijdete! V **sobotu 5. září** proběhne slavnostní otevření návštěvnického centra s bohatým programem. Během celého odpoledne vás bude bavit např. kapela Druhá náhoda a součástí bude historický program pro rodiny s dětmi Sambslovo oko připravený spolkem Šance pro Šanci. V rámci něj se plněním úkolů seznámíte s pevnostním stavitelstvím a osobností šancovního mistra Jana Jakuba Sambsla, a zároveň vás dobově oděni vojáci přenesou do časů, kdy Velká šance plnila roli strážce Slezska. Tak si již rezervujte tento termín a přijďte se bavit.

Vše v Návštěvnickém centru opevnění Šance ještě voní novotou, a také samotný provoz se teprve vyladuje. V pracovní dny je otevřeno od 9:00 do 16:00, víkendový provoz budeme testovat podle zájmu návštěvníků, sledujte prosím web. Tak nám držte palce a přijďte se k nám podívat. Rádi vás přivítáme.

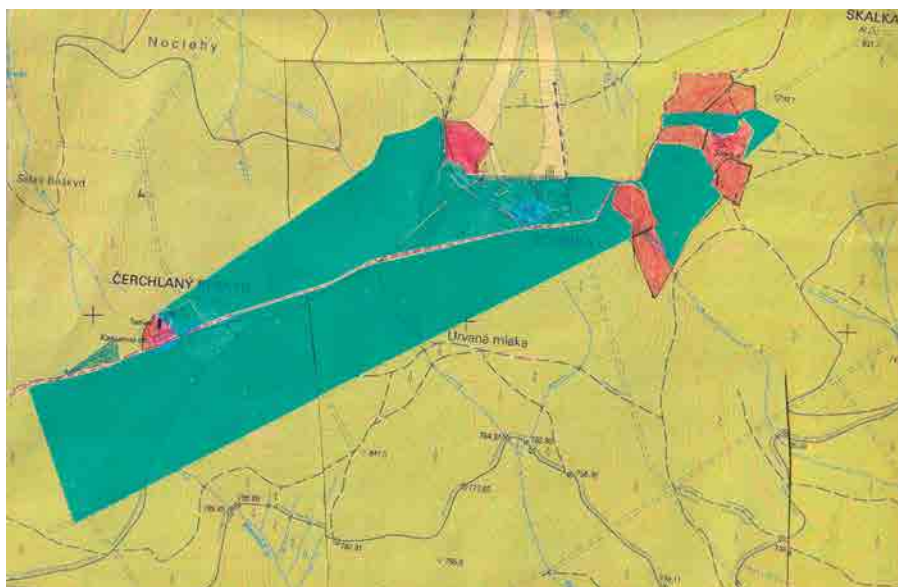
Návštěvnické centrum opevnění Šance
Mosty u Jablunkova 1165
www.gotic.cz/cs/sance, sancenc@gotic.cz
tel.: 596 412 068

 Historické opevnění ŠANCE Mosty u Jablunkova

DOPISY OBČANŮ

Salaš „BESKID CZERCHLANY“

Přes oblast, ve které leží naše obec, vedly historické cesty od nepaměti. Lidé se zde začali usídlvat v I. polovině minulého tisíciletí. První písemná zmínka o nich je v urbáři (pozemkové knize) z r. 1577. Tehdy bylo v Mostech pouze 8 usedlostí (gruntů) a lidé v nich byli nazváni jako „novoosadníci“.

Zhruba ve stejné době začali na hřebeny našich Beskyd přicházet kočovní pastýři „Valaši“ z Rumunska a začali zde pást svá stáda. Těšínská piastovská vrchnost byla tomu nakloněná, protože začali hospodařit zejména pastevectvím na bezlesých polánách hor, z nichž doposud vrchnost neměla žádný přínos. Valaši platili vrchnosti za pronájem těchto nových pastvin (salaší) a odváděli i naturálie z jejich výnosů. Byli proto vrchnosti motivováni k tomu, aby neemigrovali, ale se zde usídlvali (viz publikace „Mosty u Jablunkova včera a dnes“ z r. 2014, str. 49 - 69). To vedlo k tomu, že Valaši postupně splývali s původním početné mnohonásobně převyšujícím slezským obyvatelstvem a jejich potomky a jako národnostně odlišné etnikum zanikly. Přesto však až do současnosti se zachovalo některé jejich názvosloví, jako např.: košor, salaš, bača, gronie, grapa, kolyba, vatra, čerchlič, pšina, guňa, gorol, čaca; dále názvy hor: Kyčera, Grůň, Gírová; osobní příjmení Waľach a název regionu Valašsko.

Na Těšínském Slezsku začaly být salaše zakládány počátkem 17. století. Urbár z roku 1604 zmiňuje 1. salaš v Beskydech, v Brennej, která byla

založena jakýmsi Gawlasem (viz str. 24 publikace „Salasznictwo w Beskidach“, 2005, Český Těšín). Salaše byly společným majetkem více spoluvlastníků a jejich využívání a rozdělování výnosů bylo řízeno předem dohodnutými zásadami. Hlavním důvodem hospodaření v salaších v průběhu pastevní sezóny na polánách (od května do září) byl výpas horských luk v době, kdy v osídlených dolinách byla na pozemcích uskutečňována pěstební zemědělská činnost (obilí, brambory, zelí, seno na zimu). Hlavním produktem hospodaření na salaších v tomto období byl sýr, brynza a žinčica. Vlna, maso, kůže, kožešina se získávaly v době, kdy stáda byla sehnána do údolí na podzimní pastvu (po sklizni), přezimování a jarní pastvu (před klíčením plodin).

V době největšího rozmachu tohoto způsobu hospodaření bylo v 19. století v Beskydech Těšínského Slezska až 90 salaší různé velikosti. Některé z nich přežily až do dneška. Na Jablunkovsku to např. jsou v katastru Košarisk: Kozubová, Kyčera a Zorymbek. V katastru Písku a Bukovce to je největší 115 hektarová Gírová. V katastru Dolní Lomné a Mostů u Jablunkova to je naše salaš „Beskid Czerchlany“. Rozkládá se na obou úbočích beskydského hřebene od Skalky až k Velkému Polomu a rozlohu má celkem 68 ha. Její současný tvar a umístění je patrný z přiloženého snímku katastrální mapy. Červeně čárkovaná čára procházející salaší je hranicí mezi katastrálními územími Dolní

Lomné a Mostů u Jablunkova. Historická salaš, před 100 a více léty, byla kompaktním celkem. V průběhu doby se z ní vyčlenilo několik spoluvlastníků a rovněž došlo k odprodeji v souvislosti se vznikající turistikou. Jsou to plochy, které ve snímku katastrální mapy jsou vybarveny červeně a nepatří do sdružení „Beskid Czerchlany“. V současné době to je 9 různě velkých ploch (2 v katastru Dolní Lomné a 7 v katastru Mostů u Jablunkova) a z nich 2 patří Klubu českých turistů (Skalka), 1 obci Mosty u Jablunkova, 1 firmě Hotel Tetřev, 1 soukromým vlastníkům a Lesům ČR a 4 jen soukromým vlastníkům. Modře vybarvené plochy (3 v katastru Mostů u Jablunkova a 2 v Dolní Lomné) patří do salaše „Beskid Czerchlany“. V současné době je majetkem salaše 65 vlastníků s různými spoluvlastnickými podíly. V únoru r. 1948 to bylo 29 spoluvlastníků.

Název salaše je odvozený od starobylého výrazu pro mýcení lesa „čerchlič“, tj. sdírat kůru stromů za tím účelem, aby strom uschnul a pak byl použit pro různé potřeby ovčáků na salaších (ohrady, nářadí, palivo, koliby, nádoby apod.). Hlavním účelem však bylo zvětšování ploch salaší na úkor lesa. Salaš existuje již déle než 220 let, což je doloženo i názvem „Salasch Czerchlani Beskid“ v katastrální mapě z r. 1800 (viz str. 186 a 187 publikace „Mosty včera a dnes“, z r. 2014). V českém přepisu je v katastrálních mapách používán název Čerchlany Beskyd (viz. přiložený snímek).

Historické využívání salaše k pastvě přetrvalo až do začátku 60. let minulého století (viz. fotografie) a zaniklo převzetím tohoto majetku státem a jeho využíváním k lesnímu hospodaření čs. státními lesy. Po nějakou dobu bylo vlastníkům ještě dovoleno, aby si na salaši kosili pro svůj dobytek jarní horskou travu - pšinu.

V r. 1990, v rámci restitucí, byly tyto pozemky vráceny původním majitelům, resp. jejich dědicům a bylo založeno sdružení „BESKID CZERCHLANY“ jako společenství spoluvlastníků parcel patřících do výměry této historické salaše. Iniciátory jeho vzniku byli pánové Hus Augustin, PhDr. Kufa Jan, Taufer Pavel, Marszałek

František, Byrtus Alois, Szotkowski Bronislav a Szotkowski Alois. V současné době to je 10 listů vlastnictví v katastru obce Dolní Lomná (č. 80, 807, 940, 1169, 1183, 1186, 1189, 1190, 1191, 1192) o celkové výměře 22 ha a 3 listy vlastnictví v Mostech u Jablunkova (č. 310, 1815, 3080) s výměrou 46 ha.

Posláním sdružení je zachování historické kontinuity dřívějších spolkových tradic zejména v rámci naplnění odkazu našich předků v návaznosti na pasteveckou a salašnickou činnost. Cílem sdružení v současné době je zejména společné obhospodařování lesa, hlavně pak pěstební a těžební činnost při společném financování těchto činností. Řízením těchto činností a jejich faktický výkon je svěřen vysoce kvalifikovanému členu sdružení. Odborný dohled provádí pověřený zaměstnanec Českých lesů - Lesní správy Jablunkov. Rozhodování o těchto činnostech

je upraveno stanovami sdružení. Vrcholným orgánem sdružení je valná hromada členů svolávána nejméně jedenkrát za rok. Výkonnými orgány sdružení jsou výbor (až 7 členů) a revizní komise (3 členů).

Zabezpečování této činnosti nikdy nebylo jednoduché. V současné době však v důsledku neuváženého zalesnění salaše ve druhé polovině minulého století prakticky čistými a nestabilními smrčiny a v souvislosti s nepříznivými klimatickými změnami a dlouhodobého působení následné kůrovcové kalamity je situace v lesích sdružení „Beskid Czerchlany“, jak ostatně ve všech lesích ČR, velmi dramatická. Velká část území salaše s nepůvodními smrčiny musela proto být v posledních třech letech odlesněna. Na 80 % těchto holin však již roste nový les s pestrou druhovou skladbou jedlí, buků, javorů, ale i smrků, který by měl být stabilnější. Kůrovcová kalamita probíhající v celé střední Evropě ovšem přinesla vlastníkům celou řadu problémů, jak se zajištěním pracovních sil, tak i s odbytem dřeva na přeplněné trhy. Její konec v dohledné době není předpokládán a z toho vyplývají velké problémy v zabezpečování jak fyzického výkonu, tak i finančního krytí činnosti v lesích sdružení, zejména z hlediska jejich obnovy. Před členy a orgány sdružení to klade mimořádné úkoly a povinnosti a nezbývá než doufat, že se s nimi alespoň přijatelně vyrovnají.

Držme jim všechny palce!

PS.: Za odborné poradenství při zpravování článku děkuji panu Ing. Kamilu Turkovi PhD.

Gavlas Ladislav, člen sdružení
ladislavgavlas@volny.cz

SPORT

TJ BESKYD MOSTY U JABLUNKOVA POŘÁDÁ

AMATÉRSKÝ VOLEJBALOVÝ TURNAJ

SMÍŠENÝCH DRUŽSTEV

V TÝMU MIN 2 ŽENY/ MIN 2 MUŽI

SOBOTA 11.7.2020

HŘIŠTĚ DOLNÍ MOSTY

PREZENTACE DRUŽSTEV: 8⁰⁰ - 9⁰⁰ZAHÁJENÍ TURNAJE: 9⁰⁰

STARTOVNÉ: 50KČ/OS

VEMTE RODINU ČI KAMARÁDY,
SLOŽTE MIN. 6-TI ČLENNÝ TÝM
A PŘIJĎTE SI S NÁMI ZAHRÁT!!!

V PŘÍPADĚ ŽE NEHRAJETE,
PŘIJĎTE NÁM KLIDNĚ FANDIT :-)

REGISTRACE DRUŽSTEV A PŘÍPADNÉ DOTAZY
NA TEL: 721072550 DO 10.7.2020

TURNAJ JE PODPOŘEN DOTACÍ OBCE MOSTY U JABLUNKOVA

DOPISY OBČANŮ

Wspomnienia wojenne

Czytając majowe wydanie "Mosteckiego Zprawodaja", pomyślałam, jak to dobrze, że są wśród nas ludzie, którzy podjęli się przeprowadzenia rozmów z osobami, pamiętajacymi II wojnę światową. Niektórzy spośród nich nadal żyją wśród nas lub odeszli niedawno. Tylko ludzie, którzy osobiście przeżywali tragiczny czas wojny, mogą nam przybliżyć wiedzę o tym, jak wyglądało życie w naszej wiosce podczas tego trudnego okresu. Jestem wnuczką s. p. Adama Martynka, który był wówczas wójtem w Mostach. Gdyby chciał, mógłby podczas wojny nadal pełnić swoją funkcję, ponieważ Niemcy mu to zaproponowali. Mój "starek" (tak go nazywaliśmy) nie przyjął ich propozycji, bo jak powiedział: "Niemcom służył on nie będzie". W ramach represji został wywieziony wraz z rodziną na roboty do Niemiec, nie wiedząc, co z nimi będzie i czy kiedykolwiek wrócić do domu. Dziadek był człowiekiem prawym, uczciwym i bardzo sprawiedliwym. Takiego go znałam, dlatego czuję się w obowiązku wyjaśnić okoliczności jego odejścia z funkcji wójta w Mostach i uzupełnić powód jego rezygnacji, podany w majowym wydaniu "Zprawodaja".

Anna Czepiec

DŮLEŽITÉ INFORMACE

S blížícím se obdobím prázdnin moravskoslezští policisté připomínají důležitost zabezpečení bytů, rodinných domů, ale i rekreačních chat před vloupáním. Preventivní rady je žádoucí aplikovat během celého roku, byť období dovolených je z pohledu uvedené kriminality „rizikovější.

Zabezpečení bytů, domů či chat...nejen před dovolenou

Zde najdete některá preventivní doporučení:

- Při zabezpečení objektu je vhodné kombinovat mechanické a elektronické prvky.
- Neupozorňujte na svou nepřítomnost, například na sociálních sítích.
- Při odchodu objektu řádně zajistěte (uzavřít okna, uzamknout dveře, použít mechanické prvky, případně zapnout alarm), rovněž i při krátkodobém opuštění objektu (například při práci na zahradě apod.).
- Uklízejte na pozemku a udržujte přehledný prostor před objektem.

■ Cennosti nedávejte na odív, chraňte je, pořiďte si jejich soupis, fotografie, myslete na pojištění.

■ Určitou výhodou mohou být dobré sousedské vztahy. Je důležité nebýt lhostejní k ostatním, pomáhat si, a také všimnout si podezřelých osob či vozidel.

Další hodnotné informace mohou občané získat na internetových stránkách www.stopvloupání.cz

Zdroj: článek oddělení prevence, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

CHARITA JABLUNKOV

V Charitní pečovatelské službě poskytujeme pomoc lidem, kteří už nejsou schopni se o sebe postarat sami. Pečovatelská služba pomáhá seniorům, osobám se zdravotním postižením, ale taktéž i mladým lidem od 19 let, kteří se z důvodu zhoršeného zdravotního stavu nedokáží postarat sami o sebe (například měli úraz, autonehodu aj.).

Jsmo terénní služba, která zajišťuje péči v domácnosti osoby. Na začátku se vždy domlouváme, jakou podporu a péči člověk potřebuje a pak realizujeme nasmílované činnosti. Služba je vždy domluvena a nastavena dle potřeb osoby, respektuje její soukromí a její volbu, pracovníci zachovávají mlčenlivost ohledně služby. Můžeme Vám pomoci například s osobní hygienou, se zajištěním nákupu, stravy, s běžným úklidem a s mnoha dalšími činnostmi, které jsou pro Vás důležité. Usilujeme o to, aby člověk mohl co nejdéle setrvat

Naše pečovatelská služba je tu i pro Vás

ve svém přirozeném prostředí a za pomoci služby žít běžný život i přes svou nepříznivou situaci.

Charitní pečovatelská služba poskytuje taktéž zdravotní pomůcky. K dispozici má polohovací lůžka, antikubitní matrace a další pomůcky.

Víme, že dlouhodobá péče o blízkou osobu je velmi náročná a často i stresující. Proto nás kdykoli můžete kontaktovat v pracovních dnech od 7-15 hodin na tel. č. 731 489 675, tehdy prodiskutujeme vaši situaci a budeme hledat řešení. **Na péči o Vašeho blízkého nemusíte zůstat sami.**

Ráda bych uvedla jeden příběh, který vyplývá z praxe sociálního pracovníka. Pečovatelskou službu oslovila mladá žena, která žádala péči pro svého dědečka, který žije v domečku na samotě. Dědeček za žádnou cenu nechce jít do pobytové služby, ale již nezvládá péči o sebe a dům. Vnučka nemá možnost navštěvovat dědečka častěji než jednou za 2 týdny. 72letý pán žije sám v rodinném domku, stará se zde o pejska a slepice, musí sám topit, aby měl teplo, nemůže se sám vykoupat, protože má

bariérovou koupelnu a do vany už nevleze, takže se koupe v lavoru. Nákupy mu 1x za 14 dní přiváží dcera s vnučkou, které mu pomáhají v domácnosti. Jeho zdravotní stav mu nedovolí pohybovat se bez berlí, dále ho omezuje zhoršený zrak. Dohodli jsme se na zahájení služby. Díky naší pečovatelské službě se pan znovu raduje z toho, že může žít ve svém domku. Pečovatelky mu nakupují, pomáhají mu se vykoupat kdykoli potřebuje a dcera s vnučkou jsou klidné, protože ví, že každý den dědečka někdo navštíví a pomůže mu se vším, co potřebuje. Momentálně služba probíhá jak ke spokojenosti pana, tak ke spokojenosti rodiny.

Vše dobré do dalších dnů Vám přeje

Mgr. Monika Rojčíková, vedoucí služby

CHARITA TŘINEC

Charita Třinec otevírá od června 2020 „Poradnu pro pečující“, v níž bude poskytovat zdarma poradenské služby pro seniory, osoby se zdravotním postižením či osoby, které o ně pečují. Jestliže se doma staráte o svého blízkého a potřebujete poradit či pomoci, využijte nové poradny na ul. Přátelství 1009 na Kamionce v Třinci (budova bývalé pošty), kde funguje Charitní bazárek a jeho součástí je nyní i poradna nebo si domluvíte individuální konzultace v domácím prostředí.

Charita Třinec rozšiřuje služby, k asistenční službě otevírá také „Poradnu pro pečující“

Charita Třinec pomáhá svým klientům asistenční služby, jejich rodinným příslušníkům a dalším pečovatelům, kteří se starají o osobu blízkou a mnohdy se v závažné situaci sami ocitají. Během nouzové situace se zaměstnanci Charity sami zapojili a za podpory dobrovolníků přebudovali jednu velkou místnost v prostorách Charitního bazárku na Kamionce v Třinci a od června zde bude fungovat „Poradna pro pečující“. Budou zde probíhat individuální i skupinové ukázky péče o nemocného nebo seniora, praktické poradenství a nácvik péče.

„Dlouhodobé poskytování péče je fyzicky a psychicky velmi náročné, pečující nemají čas na svůj osobní život, což vede ke zhoršení jejich zdraví, těžko lze být najednou v práci i pečovat, dochází ke kolizím v rodině, k nejistotě z budoucna nebo ze zdravotního stavu opečovávaného“, vysvětluje paní Magdalena Kněžíková, vedoucí charitní asistenční služby.

Lidem, kteří pečují o osobu blízkou, nabízí Charita Třinec službu osobní asistence, aby si mohli při neustálém pečování odpočinout. „Víme velmi dobře, v jak složité situaci se tito pečující nacházejí, jejich práce je nesmírně záslužná, i když společensky nedocenená, proto jim chceme pomoci, buď odlehčením služby charitní osobní asistenční službou, nebo komplexní podporou v Poradně pro pečující“, popisuje vedoucí charitní asistenční služby.

Sociální pracovník poradny radí, jak se na péči o blízkou osobu připravit, co je důležité zařídit, předvede, jak se správně používají kompenzační pomůcky a vysvětlí zásady správného polohování na lůžku. Pomůže pečujícím zorientovat se v systému dávek, s vyřízením invalidního důchodu, dávek pro osoby se zdravotním postižením a také se spoustou dalších záležitostí, které se s péčí o osobu blízkou pojí.

Nová poradna sídlí v Třinci na Kamionce, ulice Přátelství 1009. Otevřeno má ve středu od 9 do 11 hodin. Kontaktní osobou je Bc. Marta Bezecná. Podrobnější informace lze najít na webových, případně facebookových stránkách Charity Třinec.

Na financování Poradny pro pečující se podílí Moravskoslezský kraj.

Ing. Monika Byrtusová

Tomáš ZINDLER - Vojtěch PAČÁK - Petra ZINDLER - Ivo MELKUS - Richard MLYNÁŘ

V LAK DO NEBE

RETRO MUZIKÁL

*Teď pro ten dnešní den
Život je jen náhoda
Louda se půlměsíc
Ach ty jsi užasná
Slunečnice
Tereza
a další...*

*Tři lidé na pokraji života se sejdou
na železniční stanici. Tři lidské osudy.
Zrodí se nová láska? Nastoupí do vlaku?*

music bubble
www.bubblemusic.cz

Mosty
Milujeme hory. Ctíme tradice.

30. 7. 2020 v 18.30

Dům PZKO v Mostech u Jablunkova

**předprodej v IC Mosty: 130 Kč
na místě 150 Kč, děti do 15 let zdarma**

Zpravodaj mostecký - mosteckí ■ Periodický tisk územního samosprávného celku ■ Vychází: jednou měsíčně, **zdarma**
Adresa redakce: zpravodaj@mostyujablunkova.cz, tel. 558 337 911 ■ Číslo: 07/2020 ■ Den vydání: 1. 7. 2020
Evidenční číslo: MK ČR E 12343 ■ Vydavatel: **Obec Mosty u Jablunkova**, Mosty u Jablunkova 800, 739 98, IČ 296 953
Grafické zpracování a tisk: **Grafia Nova, s. r. o., Zašová u Valašského Meziříčí** ■ Uzávěrka příštího čísla: **18. 7. 2020**
Redakce si vyhrazuje právo příspěvky krátit ■ Neprošlo jazykovou úpravou